

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Squeeze-out pravý nebo nepravý?

V právu obchodních společností existují dvě formy tzv. squeeze-outu neboli vytěsnění menšinových akcionářů akciové společnosti, a to "pravý squeeze-out", označovaný jako právo výkupu účastnických cenných papírů, a "nepravý squeeze-out", nazvaný převod jmění na akcionáře. Cílem obou těchto právních procesů je vytěsnění menšinových akcionářů akciové společnosti majoritním akcionářem. I přes značnou podobnost obou uvedených institutů bychom v tomto článku rádi poukázali na jednu drobnou, avšak relativně významnou odlišnost, kterou by měl vzít majoritní akcionář v úvahu při rozhodování, kterou formu squeeze-outu pro dosažení 100% podílu na společnosti zvolí.

Právní podstatou obou typů squeeze-outů je nucený přechod vlastnického práva akcionářů k akciím společnosti za situace, kdy jeden akcionář dosáhne 90% podílu na základním kapitálu akciové společnosti nebo na hlasovacích právech. I přes to, že ostatní akcionáři v takové situaci již nemají reálně žádnou možnost prosadit ve společnosti svou vůli, je společnost povinna respektovat jejich akcionářská práva, zejména dodržovat pravidla pro svolání valné hromady. Squeeze-out tak dává hlavnímu akcionáři možnost, jak tento pro něj zpravidla nevyhovující stav změnit, a to vytěsněním drobných akcionářů ze společnosti.

Pravý squeeze-out je pod označením právo výkupu účastnických cenných papírů upraven v § 183i a násl. obchodního zákoníku. Tato úprava dává akcionáři, který vlastní 90 % akcií společnosti, právo domáhat se svolání valné hromady společnosti, která rozhodne o přechodu všech ostatních účastnických cenných papírů na tohoto hlavního akcionáře. Akcionáři mají za své akcie od hlavního akcionáře právo na protiplnění v penězích, jehož přiměřenost musí hlavní akcionář doložit posudkem znalce, a dále na úrok ve výši obvyklého úroku vyžadovaného bankami podle smlouvy o úvěru v místě, ve kterém má společnost své sídlo v době zápisu rozhodnutí valné hromady do obchodního rejstříku, přičemž právo na úroky z případného prodlení s výplatou tím není dotčeno. Výplatu protiplnění provádí obchodník s cennými papíry či banka, jimž musí hlavní akcionář předložit potřebné finanční prostředky ještě před konáním valné hromady.

Nepravý squeeze-out označovaný jako převod jmění na akcionáře je jednou z forem přeměn obchodních společností, a jako takový je upraven v zákoně č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „ZoP“). Do 30. 6. 2008 byl převod jmění na akcionáře upraven v § 220p a násl. obchodního zákoníku. Na základě této právní úpravy může valná hromada společnosti rozhodnout, že se společnost zrušuje bez likvidace a jmění zaniklé společnosti převezme akcionář, který je vlastníkem akcií, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota přesahuje 90 % základního kapitálu společnosti.

Právní existence akciové společnosti po squeeze-outu je hlavním rozdílem obou jeho forem. V případě pravého squeeze-outu zůstává cílová akciová společnost zachována. Naproti tomu převodem jmění dochází k zániku cílové společnosti, jemuž předchází její zrušení bez likvidace, s tím, že jmění zanikající (cílové) společnosti převezme hlavní akcionář. Z důvodu této odlišnosti akcionáři zpravidla upřednostňují pravý squeeze-out, kdy přejímaná společnost zůstává existovat, a hlavní akcionář může s touto společností (resp. majetkovou účastí v ní) snadněji nakládat.

Při převodu jmění na akcionáře podle § 356 ZoP je přejímající akcionář povinen poskytnout ostatním akcionářům přiměřené vypořádání v penězích, které se úročí stejně jako protiplnění u pravého squeeze-outu. Výše a přiměřenost vypořádání musí být doložena posudkem znalce. Přejímající akcionář pověří vyplacením vypořádání tzv. pověřenou osobu (např. banku či obchodníka s cennými papíry), které předá potřebné finanční prostředky před zápisem převodu jmění do obchodního rejstříku. Výplata vypořádání se ostatním akcionářům poskytne ve lhůtě 1 měsíce ode dne zápisu převodu jmění do obchodního rejstříku.

Novinkou, kterou ZoP přinesl do právní úpravy převodu jmění oproti obchodnímu zákoníku, je nepromlčitelnost práva akcionáře na přiměřené vypořádání. Podle předchozí právní úpravy v obchodním zákoníku se právo na výplatu vypořádání promlčovalo ve čtyřleté promlčecí lhůtě. Dle důvodové zprávy k ZoP byla tato změna zavedena proto, že převodem jmění na hlavního akcionáře dochází k nucenému odnětí vlastnického práva ostatních akcionářů ve prospěch hlavního akcionáře. Nepromlčitelnost práva na výplatu vypořádání má tedy ochránit vytěsňované drobné akcionáře a zároveň má mít „výchovní efekt, neboť nyní již nebude možno kalkulovat s tím, že se toto právo ostatním akcionářům promlčí.“

Argument zákonodárce, že stanovením nepromlčitelnosti práva na vypořádání se zvýší ochrana akcionáře, je jistě pravdivý. O výchovném účelu této nové úpravy by se však dalo do jisté míry polemizovat. Zavedením nepromlčitelnosti práva na vypořádání se sice znemožní hlavnímu akcionáři „vydělat“ na neobezřetnosti drobných akcionářů, na druhou stranu se však dává možnost těm akcionářům, kteří si svých práv pečlivě hledí (a to v některých případech cíleně za účelem výděleku), získat od hlavního akcionáře na úrocích možná i více, než kolik přiměřené vypořádání činí. Přejímající akcionář sice může akcionářům, kteří se ve stanovené lhůtě nepřihlásili, vyplatit vypořádání do soluční úschovy, je však otázkou, zda se tím zbaví povinnosti zaplatit akcionářům obvyklý úrok. Podle našeho názoru by přetrvávání takové povinnosti bylo v rozporu s principem soluční úschovy a pochybovat lze i o souladu takového postupu s dobrými mravy. Nelze však pominout, že názory na tuto otázku jsou i opačné. Podle současné právní úpravy nemá přejímající akcionář k dispozici žádný legální prostředek, kterým by se mohl proti takovému spekulativnímu jednání drobného akcionáře, jehož vlastnické právo k akciím společnosti v důsledku převodu jmění zaniklo, účinně bránit.

I přes to, že převod jmění (tzv. nepravý squeeze-out) je svou podstatou velmi podobný právu výkupu účastnických cenných papírů (tzv. pravému squeeze-outu), když v obou případech dochází k zániku vlastnického práva drobného akcionáře k akciím společnosti (tj. k vytěsnění), právo vytěsněných akcionářů na výplatu přiměřeného protiplnění se při pravém squeeze-outu oproti převodu jmění promlčuje ve čtyřleté obchodněprávní promlčecí lhůtě ve smyslu § 397 obchodního zákoníku. Pro majoritního akcionáře, který má zájem vytěsnit drobné akcionáře společnosti, je tedy z pohledu existence možných dlouhodobých závazků vůči drobným akcionářům výhodnější zvolit výkup účastnických cenných papírů dle § 183i a násl. obchodního zákoníku (tj. pravý squeeze-out), při kterém se může spolehnout, že právo akcionářů na výplatu přiměřeného protiplnění, kteří se do 4 let nepřihlásí, se promlčí, a nemusí se tak obávat, že bude někdy v budoucnu povinen vyplácet bývalým drobným akcionářům nevyzvednuté vypořádání s letitými úroky.

Vzhledem k tomu, že nenalzáme žádné přesvědčivé právní vysvětlení pro takovéto zvýhodňování menšinových akcionářů při převodu jmění na akcionáře oproti squeeze-outu, nemůžeme se ubránit dojmu, že důvodem této odlišnosti je pouhá nedůslednost legislativního procesu v důsledku změny příslušné právní úpravy (přijetím ZoP). Jsme názoru, že právní úprava promlčení práva na přiměřené protiplnění při squeeze-outu a práva na vypořádání při převodu jmění na akcionáře by měla být sjednocena, ať už ve prospěch hlavního nebo minoritního akcionáře. Jednou z příležitostí k takové legislativní změně by mohla být právě připravovaná novela ZoP s předpokládanou účinností od 1. 7. 2011, jejíž návrh byl předložen vládě. Ta však dle její současné podoby na nepromlčitelnosti práva na vypořádání při převodu jmění nic nemění.

JUDr. Eva Herdová,
advokátní koncipient

JUDr. Ing. Jan Zrzavecký, Ph.D.,
advokát

HÁJEK ZRZAVECKÝ

HÁJEK ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o.

Revoluční 3
110 00 Praha 1

tel.: +420 227 629 700

fax: +420 221 803 384

e-mail: info@hajekzrzavecky.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)

- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)